

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-358-30>

УДК 338.2(+339.9):339.5.012(477)

JEL classification: E60, F15, F43

ВЛАСЮК Олександр

Національний інститут стратегічних досліджень

<https://orcid.org/0009-0001-6174-9141>

vlasjuk@niss.gov.ua

ВАСИЛЬЦІВ Тарас

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

<https://orcid.org/0000-0002-2889-6924>

tgvas77@ukr.net

МУЛЬСКА Ольга

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

<https://orcid.org/0000-0002-1666-3971>

oliuchka.mulska@gmail.com

МОНІТОРИНГ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАГРОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті досліджено питання моніторингу та прогнозування загроз макроекономічній стабільності України в умовах трансформації зовнішньоекономічних зв'язків і поглиблення євроінтеграційних процесів. Обґрунтовано, що сучасне вітчизняне макроекономічне середовище формується під впливом комплексу взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх чинників, серед яких чільне значення мають наслідки повномасштабної війни, структурні зміни, порушення логістичних ланцюгів, міграційні процеси, залежність від зовнішнього фінансування, зміни кон'юнктури світових ринків та трансформація товарної і географічної структури зовнішньої торгівлі. Методологічну основу дослідження становлять системний, структурно-функціональний та порівняльний підходи, методи аналізу, синтезу, узагальнення, оцінювання економічних ризиків і прогнозування. Визначено, що розвиток зовнішньоекономічної діяльності має подвійний вплив на макроекономічну стабільність: сприяє розширенню експортних можливостей, залученню інвестицій, диверсифікації ринків збуту та інтеграції України до європейських виробничих ланцюгів та водночас може посилювати імпортозалежність, зовнішньоторговельні і валютні дисбаланси, боргові ризики й залежність від зовнішньої кон'юнктури. Обґрунтовано доцільність становлення в Україні превентивної системи їх раннього виявлення. Запропоновано орієнтувати моніторинг на комплексне відстеження показників зовнішньої торгівлі, платіжного балансу, валютного ринку, державних фінансів, зовнішнього боргу, інвестиційної активності й економічної динаміки. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення державної політики забезпечення макроекономічної стійкості, мінімізації зовнішніх ризиків і підвищення ефективності євроінтеграційної трансформації економіки України.

Ключові слова: Україна, ЄС, трансформаційні зміни, макроекономічна стабільність, загрози, моніторинг ефективності, прогнозування, зовнішньоекономічна діяльність, євроінтеграція, зовнішня торгівля, макроекономічні ризики, економічна стійкість.

VLASIUK Oleksandr

National Institute of Strategic Searches

VASYLTSIV Taras, MULSKA Olha

State Institution «Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine»

MONITORING AND FORECASTING THREATS TO UKRAINE'S MACROECONOMIC STABILITY IN THE CONTEXT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY AND EUROPEAN INTEGRATION

The article examines the issues of monitoring and forecasting threats to Ukraine's macroeconomic stability under conditions of transformation of foreign economic relations and deepening European integration processes. It is substantiated that Ukraine's current macroeconomic environment is shaped by a combination of interrelated internal and external factors, among which the consequences of the full-scale war, structural transformations of the economy, disruption of logistics chains, migration processes, exchange rate fluctuations, dependence on external financing, changes in global market conditions, and transformations in the commodity and geographical structure of foreign trade are of particular importance. The purpose of the study is to systematize the key threats to Ukraine's macroeconomic stability, identify the channels through which they emerge and spread through foreign economic activity, and substantiate approaches to improving their monitoring and forecasting in the context of European integration. The methodological framework of the study is based on systemic, structural-functional and comparative approaches, as well as methods of analysis, synthesis, generalization, economic risk assessment and forecasting. It is established that the development of foreign economic activity has a dual impact on macroeconomic stability. On the one hand, it contributes to expanding export opportunities, attracting investment, diversifying destination markets and integrating Ukraine into European production chains. On the other hand, it may intensify import dependence, foreign trade and exchange rate imbalances, debt-related risks and dependence on external market conditions. The study substantiates the need to shift from predominantly reactive responses to macroeconomic threats towards a preventive system of their early identification. It is proposed that monitoring should focus on a comprehensive assessment of foreign trade, balance of payments, foreign exchange market, public finances, external debt, investment activity and economic dynamics. The practical significance of the findings lies in their potential application to improving public policy aimed at ensuring macroeconomic resilience, minimizing external risks and increasing the effectiveness of Ukraine's European integration.

transformation. The proposed approach creates a basis for strengthening the analytical and forecasting component of macroeconomic management and for developing timely preventive measures aimed at preserving economic stability under conditions of high uncertainty and external shocks.

Keywords: Ukraine, EU, transformational changes, macroeconomic stability, threats, performance monitoring, forecasting, foreign economic activity, European integration, foreign trade, macroeconomic risks, economic resilience.

Стаття надійшла до редакції / Received 20.08.2026
Прийнята до друку / Accepted 14.10.2026
Опубліковано / Published 29.10.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ВЛАСЮК Олександр, ВАСИЛЬЦІВ Тарас, МУЛЬСКА Ольга

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повномасштабна війна та її екзистенційні виклики істотно підвищують рівень макроекономічних ризиків України. При тому, поглиблення зовнішньоекономічної діяльності та інтеграція до європейського економічного простору створюють додаткові можливості для відновлення й модернізації національної економіки, але одночасно формують нові канали трансмісії зовнішніх шоків. Відповідно, забезпечення макроекономічної стабільності потребує як адекватної реакції на вже реалізовані загрози, так і потенційні, їх системного моніторингу, раннього виявлення та прогнозування з урахуванням трансформації зовнішньоекономічних зв'язків України.

Особливої актуальності проблема набуває в контексті євроінтеграційного курсу України, який передбачає поступове зближення національного економічного, інституційного та регуляторного середовища з нормами і практиками Європейського Союзу. Розширення доступу українських товаровиробників до європейських ринків, зміна географічної та товарної структури експорту й імпорту, посилення конкуренції, інтеграція до європейських виробничих і логістичних ланцюгів, залучення іноземного капіталу та фінансової підтримки можуть супроводжуватися виникненням нових структурних дисбалансів.

Проблемним аспектом залишається недостатня результативність традиційних підходів до ідентифікації макроекономічних загроз, які переважно орієнтовані на констатацію вже сформованих дисбалансів, тоді як за невизначеності особливого значення набувають інструменти превентивного аналізу. Необхідність своєчасного виявлення критичних тенденцій зумовлює потребу у формуванні системи моніторингу та прогнозування, здатної враховувати взаємодію внутрішніх і зовнішніх чинників, характер та силу їх впливу на макроекономічну стабільність.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питання забезпечення макроекономічної стабільності критично актуальне для України, відтак, активно досліджується. У сучасних публікаціях макроекономічна стабільність трактується як комплексна характеристика стану національної економіки, яка відображає збалансованість ключових макроекономічних процесів та здатність економічної системи протистояти внутрішнім і зовнішнім шокам (І. Діденко, А. Єфіменко [8, с. 84–92]). А. Єфіменко та Є. Нейман розвивають цей напрям через оцінювання системи індикаторів макроекономічної стабільності з урахуванням європейського досвіду [9, с. 33–40]. Тоді як О. Мальцев, Л. Шаульська та Т. Степура акцентують увагу на специфічних викликах підтримання макроекономічної стабільності України в умовах воєнного стану [12]. Важливе місце у формуванні макроекономічної стійкості належить фінансовому сектору. Саме тому, у публікації [13, с. 9–22] розкрито взаємозв'язки між рівнем капіталізації банків та макроекономічною стабільністю країни. Окремий аспект стабілізаційної політики описує О. Красота, зокрема йдеться про модель стратегії макроекономічної стабілізації національної економіки з урахуванням соціальної інклюзії [10, с. 45–54].

Значний масив досліджень присвячено впливу зовнішньоекономічної відкритості та торговельної інтеграції на функціонування національних економік. Так, І. Arribas, S. Bensassi та E. Tortosa-Ausina розглядають торговельну інтеграцію країн Європейського Союзу крізь призму відкритості, взаємопов'язаності та просторової дистанції [2]. V. Arčabić та T. Škrinjaric досліджують ефекти поширення економічних коливань та синхронізацію ділових циклів у Європейському Союзі, що має важливе значення для розуміння механізмів передачі зовнішніх макроекономічних шоків між національними економіками [1, с. 25–39]. G. Schnabl акцентує увагу на взаємозв'язку валютної волатильності та економічного зростання у малих відкритих економіках, що підкреслює вагомість валютного чинника у формуванні макроекономічних ризиків [5, с. 70–91]. У новітньому дослідженні E. Pomerlyan та співавторів проаналізовано взаємозв'язок торговельної відкритості та економічної результативності у різних світових інтеграційних блоках [4]. Для України особливого значення набувають дослідження структури та динаміки зовнішньої торгівлі з ЄС [14], трансформації торговельних потоків під впливом посилення безпекових ризиків [11, с. 289–305], а також зміни товарної структури українського експорту та імпорту внаслідок євроінтеграційних процесів і воєнної агресії [6, с. 349–360]. М. Гарасимлюк та К. Олех систематизують сучасні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України з ЄС, що дозволяє оцінити масштаби та напрями поглиблення торговельної інтеграції України з європейським ринком [7, с. 40–48].

Європейська інтеграція України у цьому контексті слугує вагомим чинником трансформації механізмів функціонування національної економіки і формування нової структури зовнішньоекономічних зв'язків. О. Шнирков та О. Чугаєв досліджують особливості економічної інтеграції України до ЄС під час війни й наголошують на стратегічному значенні поглиблення економічних зв'язків з ЄС за масштабних безпекових викликів [15, с. 49–68]. Н. Boyko, К. Nes та К. Schaefer розглядають міжнародну торгівлю у контексті прагнення України до економічної спроможності та самовизначення, що підкреслює стратегічну роль зовнішньоторговельних зв'язків для стійкості держави [3, с. 1460–1477]. Дослідження М. Бублика і М. Нашкерської засвідчують суттєву трансформацію товарної структури експорту й імпорту України під впливом євроінтеграції та військової агресії [6, с. 349–360]. Водночас результати М. Гарасимлюк та К. Олеха свідчать про подальше поглиблення торговельної взаємодії України з ЄС [7, с. 40–48]. Попри значну кількість наукових праць, присвячених окремим аспектам макроекономічної стабільності, зовнішньої торгівлі та європейської інтеграції, недостатньо комплексно дослідженим залишається взаємозв'язок між зовнішньоекономічними трансформаціями України, євроінтеграційними процесами і формуванням загроз макроекономічній стабільності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є теоретико-прикладне обґрунтування моніторингу та прогнозування загроз макроекономічній стабільності України в контексті розвитку зовнішньоекономічної діяльності та євроінтеграції.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Доцільно систематизувати основні загрози макроекономічній стабільності за критеріями їх походження, каналами впливу на національну економіку і можливими інструментами протидії. Такий підхід дає змогу забезпечити комплексний розгляд макроекономічних ризиків у взаємозв'язку з зовнішньоторговельними, валютними, фінансовими, інфраструктурними та інтеграційними процесами. У цьому контексті найбільш вагомими для України є наступні групи загроз: зовнішньоторговельний дисбаланс та зростання імпортозалежності; військові ризики і руйнування виробничої, енергетичної та транспортно-логістичної інфраструктури; залежність від зовнішнього фінансування; ризики, пов'язані зі структурними особливостями та концентрацією зовнішньої торгівлі на ринку ЄС; валютна та інфляційна нестабільність (рис. 1).

Так, першою вагомою загрозою розглядаємо зовнішньоторговельний дисбаланс, що проявляється у стійкому перевищенні обсягів імпорту над експортом, формуванні значного від'ємного торговельного сальдо та посиленні залежності національної економіки від надходження зовнішніх фінансових ресурсів. Під час війни це особлива небезпека, оскільки скорочення внутрішнього виробництва, руйнування підприємств та логістичної інфраструктури одночасно зумовлюють зменшення експортного потенціалу і необхідність збільшення імпорту критично важливих товарів, енергетичних ресурсів, обладнання та продукції оборонного призначення.

Накопичення зовнішньоторговельного дефіциту створює низку взаємопов'язаних негативних наслідків. Зростає потреба економіки у валютних ресурсах, формується додатковий попит на іноземну валюту та посилюється девальваційний тиск. Одночасно погіршується стан зовнішнього сектору, збільшується потреба у зовнішньому фінансуванні, посилюється залежність від міжнародної фінансової допомоги та зростає ризик накопичення зовнішнього боргу. Висока імпортозалежність також підвищує чутливість внутрішніх цін до зміни світових цін, валютного курсу та логістичних витрат.

Протидія цій загрозі має передбачати структурну перебудову зовнішньоекономічної моделі України. Ключовим напрямом є стимулювання виробництва та експорту продукції з високою доданою вартістю, розвиток переробної промисловості, машинобудування, харчової й оборонної промисловості, ІТ та інших конкурентоспроможних секторів. Важливими інструментами також є експортне кредитування та страхування, підтримка виходу українських підприємств на нові ринки, розвиток торговельної дипломатії, спрощення митних процедур та формування системи державної підтримки підприємств, орієнтованих на міжнародні ринки.

Другою системною загрозою потрібно розглядати військові ризики та пов'язані з ними руйнування виробничої, енергетичної, транспортної і логістичної інфраструктури. Вплив війни поширюється одночасно на пропозицію, попит, бюджетну сферу, зовнішню торгівлю, валютний ринок та інвестиційну активність. Пошкодження енергетичних об'єктів обмежує виробничі можливості підприємств, збільшує їх операційні витрати та стимулює використання дорогих альтернативних джерел енергії. Руйнування транспортних шляхів, портової та складської інфраструктури ускладнює експортно-імпортні операції, збільшує тривалість і вартість логістики та знижує конкурентоспроможність української продукції. Негативні наслідки цієї загрози мають комплексний характер, коли скорочення виробничих потужностей та перебої з енергопостачанням обмежують пропозицію товарів і послуг, формуючи потенціал прискорення інфляції. Одночасно скорочуються надходження іноземної валюти, виникає своєрідний «подвійний ефект»: війна одночасно зменшує валютні надходження і збільшує потребу у валютних видатках. Крім того, невизначеність щодо

безпеки активів стримує приватні інвестиції, ускладнює залучення іноземного капіталу та підвищує премію за ризик українських активів.

Загрози	Наслідки реалізації загроз	Засоби протидії
Зовнішньоторговельний дисбаланс та погіршення торговельного сальдо	Зростання дефіциту поточного рахунку; посилення залежності від зовнішнього фінансування; тиск на валютний курс і міжнародні резерви; збільшення зовнішньої заборгованості; імпортозалежність економіки	Диверсифікація експорту; стимулювання експорту продукції з високою доданою вартістю; розвиток переробної промисловості; підтримка вітчизняних експортерів; розширення географії збуту продукції
Воєнні ризики та руйнування енергетичної, транспортної й експортної інфраструктури	Скорочення виробництва та експорту; зростання собівартості продукції; перебої в логістиці; зростання імпорту енергоносіїв та обладнання; інфляційний тиск; зниження інвестиційної активності; погіршення платіжного балансу	Захист і децентралізація енергетичної системи; розвиток альтернативної енергетики; відновлення портів, залізниці та логістичних вузлів; страхування воєнних ризиків; розвиток альтернативних експортних маршрутів
Залежність від зовнішнього фінансування та ризик скорочення міжнародної фінансової підтримки	Зростання державного боргу; скорочення міжнародних резервів; посилення девальваційних та інфляційних ризиків; обмеження державних видатків на відновлення та розвиток	Диверсифікація джерел фінансування; довгострокові програми ЄС та МВФ; реструктуризація боргу; залучення приватного капіталу та ПІІ; посилення фінансової дисципліни
Концентрація зовнішньої торгівлі на європейському ринку та ризики зміни умов доступу до ринку ЄС	Вразливість до зміни торговельної політики ЄС; тарифні квоти та торговельні обмеження; посилення конкуренції; погіршення торговельного сальдо; втрати для окремих експортних секторів	Гармонізація стандартів з нормами ЄС; підвищення конкурентоспроможності продукції; розвиток експорту готової продукції; диверсифікація ринків збуту за межами ЄС
Валютна та інфляційна нестабільність під впливом зовнішніх шоків	Девальваційний тиск; прискорення інфляції; зниження купівельної спроможності; зростання вартості імпорту; погіршення фінансового стану підприємств; скорочення інвестицій	Гнучке валютне регулювання; підтримка достатнього рівня міжнародних резервів; монетарна політика НБУ; розвиток гривневих заощаджень; зниження імпортової енергозалежності; хеджування ризиків

Рис. 1. Загрози макроекономічній стабільності України в контексті розвитку зовнішньоекономічної діяльності та євроінтеграції
*Сформовано авторами

Інструментарій протидії цій загрозі має концентруватися на підвищенні економічної та інфраструктурної стійкості. Йдеться передусім про децентралізацію енергетичної системи, розвиток розподіленої генерації, накопичувачів енергії та альтернативних джерел енергопостачання. Важливими є відновлення транспортної інфраструктури, розвиток альтернативних експортних маршрутів, підвищення пропускної спроможності західних прикордонних переходів, портової інфраструктури та логістичних хабів. Додатковими інструментами можуть розглядатися механізми страхування воєнних ризиків, державні гарантії для інвесторів, міжнародне фінансування відновлення та стимулювання релокації підприємств у безпечніші регіони.

Третьою загрозою є висока залежність України від зовнішнього фінансування. Значний обсяг бюджетних потреб на оборону країни, соціальних видатків та відновлення економіки не може бути профінансований виключно за рахунок внутрішніх доходів. Значний зовнішньоторговельний дефіцит

посилює потребу у валютних ресурсах. Відповідно, міжнародна фінансова допомога виконує і фінансову, і макрофінансову стабілізаційну функцію, підтримує бюджет, міжнародні резерви та валютний ринок.

Основний ризик полягає у можливій нерегулярності або скороченні зовнішньої фінансової підтримки. У такому разі держава буде змушена компенсувати дефіцит за рахунок внутрішніх запозичень, скорочення видатків або збільшення грошового фінансування, кожен із яких може створювати додаткові макроекономічні ризики. Протидія цій загрозі потребує диверсифікації джерел фінансових ресурсів та становлення довгострокової моделі фінансового забезпечення відновлення. Важливими інструментами стають: продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, залучення довгострокового фінансування ЄС, удосконалення управління державним боргом, активізація залучення прямих іноземних інвестицій та розвиток державно-приватного партнерства.

Четвертою загрозою доцільно визначити ризики, пов'язані зі структурними особливостями та концентрацією зовнішньої торгівлі України на ринку ЄС. Поглиблення економічної інтеграції з ЄС є стратегічно необхідним для України та створює значні можливості для розширення експорту, залучення інвестицій, технологічної модернізації та інтеграції у європейські виробничі ланцюги. Водночас сама по собі концентрація зовнішньоторговельних потоків на одному інтеграційному просторі формує певні ризики. Зміна торговельних режимів, вимог до продукції, тарифних квот, санітарних та фітосанітарних стандартів або конкурентного середовища може суттєво впливати на окремі сегменти українського експорту. Особливо чутливими є сектори, продукція яких характеризується низьким рівнем переробки та високою залежністю від доступу до конкретних ринків. Вважаємо, що протидія цієї групі загроз має здійснюватися через підвищення конкурентоспроможності української економіки зі застосуванням таких інструментів, як гармонізація технічних регламентів і стандартів із вимогами ЄС, технологічна модернізація підприємств, стимулювання інвестицій у виробництва з високою доданою вартістю, розвиток системи підтвердження відповідності продукції європейським вимогам та підтримка експортерів.

П'ята група загроз стосується валютної й інфляційної нестабільності через накопичення інших зовнішньоекономічних дисбалансів. Зростання імпорту, скорочення експорту, збільшення вартості енергоресурсів, погіршення умов торгівлі, зниження зовнішнього фінансування або посилення воєнних ризиків можуть одночасно збільшувати попит на іноземну валюту та зменшувати її пропозицію, створюючи передумови для девальвації. Своєю чергою, наслідки валютно-інфляційної нестабільності виходять за межі фінансового сектору. Девальвація збільшує вартість імпортного обладнання, енергоносіїв і проміжних товарів, підвищує собівартість продукції вітчизняних товаровиробників. Прискорення інфляції знижує купівельну спроможність населення, погіршує умови довгострокового інвестування та підвищує невизначеність для бізнесу. Водночас валютні коливання можуть ускладнювати обслуговування зовнішніх зобов'язань та створювати додаткові ризики для підприємств із валютною складовою доходів або витрат.

Відповідно, інструментарій протидії цій групі викликів передбачає комплексне поєднання монетарних, валютних, структурних та зовнішньоекономічних заходів. Важливу роль відіграє політика Національного банку України щодо підтримання цінової та фінансової стабільності, забезпечення достатнього рівня міжнародних резервів і функціонування валютного ринку. Водночас монетарні інструменти не можуть самостійно усунути структурні причини валютного та інфляційного тиску. Тому вони мають доповнюватися заходами з стимулювання експорту, розвитку внутрішнього виробництва, зменшення критичної імпортозалежності, підвищення енергоефективності та диверсифікації джерел енергопостачання.

Важливо додати, що виокремлені загрози не ізольовані явища, а формують систему взаємопов'язаних ризиків, у межах якої посилення одного чинника може провокувати виникнення або поглиблення інших. Зокрема, воєнні руйнування скорочують виробничий і експортний потенціал, посилюють зовнішньоторговельний дефіцит; його розширення збільшує потребу у валютних ресурсах і зовнішньому фінансуванні; скорочення доступності такого фінансування посилює валютні ризики, а девальвація та імпортна залежність створюють додатковий інфляційний тиск. Зі свого боку, поглиблення євроінтеграції розглядаємо механізмом нейтралізації частини цих загроз через розширення доступу до ринків, фінансування, технологій та інвестицій, але за умови структурної модернізації економіки України в цілому та її регіональних соціально-економічних систем.

Таким чином, для України критично актуальне реактивного реагування на вже реалізовані ризики, а також побудова системи постійного моніторингу й прогнозування потенційних загроз з охопленням індикаторів зовнішньої торгівлі, валютного ринку, інфляції, міжнародних резервів, зовнішнього боргу, структури експорту та імпорту, обсягів зовнішнього фінансування, інвестиційної активності, енергетичної та логістичної стійкості. Саме поєднання раннього виявлення загроз із диференційованим інструментарієм протидії створює передумови для підвищення адаптивності національної економіки та забезпечення її макроекономічної стійкості в умовах тривалих зовнішніх і внутрішніх трансформацій.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Забезпечення макроекономічної стабільності України за критично високих воєнних, структурних і зовнішньоекономічних трансформацій потребує вибудовування системи превентивного управління загрозами.

Ключовими джерелами ризиків залишаються зовнішньоторговельні та валютні дисбаланси, залежність від зовнішнього фінансування, боргове навантаження, імпортозалежність, зміни світової кон'юнктури, асиметричні наслідки поглиблення економічної інтеграції з ЄС. Водночас євроінтеграція формує важливі передумови для підвищення стійкості економіки через розширення ринків збуту, залучення інвестицій, модернізацію інституцій та інтеграцію до європейських виробничих і фінансових систем. З цих причин моніторинг та прогнозування загроз мають стати системним елементом державної макроекономічної політики своєчасної ідентифікації викликів, критичних тенденцій, оцінювання їх потенційні наслідки і формування превентивного інструментарію забезпечення макроекономічної стабільності України.

Перспективи подальших наукових дискурсів у цій сфері стосуються поглиблення методичних підходів до інтегрального оцінювання та прогнозування загроз макроекономічній стабільності України з використанням сучасних економетричних і сценарних моделей.

Література

1. Arčabić, V., & Škrinjarić, T. Sharing is caring: Spillovers and synchronization of business cycles in the European Union. *Economic Modelling*. 2021. Vol. 96. P. 25–39. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2020.12.023>
2. Arribas, I., Bensassi, S., & Tortosa-Ausina, E. Trade integration in the European Union: Openness, interconnectedness, and distance. *The North American Journal of Economics and Finance*. 2020. Vol. 52. Article 101167. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101167>
3. Boyko, N., Nes, K., & Schaefer, K. A. International trade and Ukraine's pursuit of self-determination. *The World Economy*. 2024. Vol. 47, Issue 4. P. 1460–1477. DOI: <https://doi.org/10.1111/twec.13493>
4. Pomerlyan, E., Belitski, M., Orel, A., & Bondarenko, A. Trade openness in economic performance: A comparative perspective of the world integration blocs. *Eurasian Economic Review*. 2026. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40822-025-00363-6>
5. Schnabl, G. Exchange rate volatility and growth in small open economies at the EMU periphery. *Economic Systems*. 2008. Vol. 32, Issue 1. P. 70–91. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2007.06.006>
6. Бублик М., Нашерська М. Вплив євроінтеграційних процесів на зміну товарної структури експорту й імпорту України в умовах військової агресії. *Економічний аналіз*. 2025. Т. 35. № 3. С. 349–360. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.03.349>
7. Гарасимлюк М. В., Олех К. А. Сучасний стан та розвиток зовнішньої торгівлі України з ЄС. *Економіка і регіон*. 2025. № 4(99). С. 40–48. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4\(99\).4154](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4154)
8. Діденко І. В., Єфіменко А. Ю. Оцінка інтегрального показника макроекономічної стабільності. *Економіка та право*. 2023. № 1(68). С. 84–92. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.01.084>
9. Єфіменко А. Ю., Нейман Є. В. Оцінка індикаторів макроекономічної стабільності: європейський кейс. *Modern Economics*. 2024. № 45. С. 33–40. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V45\(2024\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V45(2024)-05)
10. Красота О. В. Model of a strategy for the national economy macroeconomic stabilization based on social inclusion. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2024. № 1(224). С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2024/224-1/6>
11. Лизун М. В., Віталішова К., Борсекова К. Transformation of trade flows between the EU and Ukraine in the conditions of increasing security risks. *Журнал європейської економіки*. 2024. Т. 23. № 2. С. 289–305. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.02.289>
12. Мальцев О. Ю., Шаульська Л. В., Степура Т. М. Макроекономічна стабільність України в умовах воєнного стану. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2023. Вип. 47. DOI: <https://doi.org/10.17721/tppe.2023.47.12>
13. Позовна І., Архирейська Н., Панасейко І., Панасейко С., Сердюков К., Єфіменко А. Оцінка зв'язку рівня капіталізації банків та макроекономічної стабільності країни. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. № 1(54). С. 9–22. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4304>
14. Притула Х. М., Кирик І. М. Assessment of the structure and dynamics of Ukraine's foreign trade with EU countries. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-60>
15. Шнирков О., Чугасв О. Економічна інтеграція України до ЄС в умовах російсько-української війни. *Журнал європейської економіки*. 2023. Т. 22. № 1. С. 49–68. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2023.01.048>

References

1. Arčabić, V., Škrinjarić, T. (2021). Sharing is caring: Spillovers and synchronization of business cycles in the European Union [Обмін сприяє інтеграції: ефекти поширення та синхронізація ділових циклів у Європейському Союзі]. *Economic Modelling*, 96, 25–39. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2020.12.023>
2. Arribas, I., Bensassi, S., Tortosa-Ausina, E. (2020). Trade integration in the European Union: Openness, interconnectedness, and distance [Торгова інтеграція в Європейському Союзі: відкритість, взаємопов'язаність та відстань]. *The North American Journal of Economics and Finance*, 52, 101167. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101167>
3. Boyko, N., Nes, K., Schaefer, K. A. (2024). International trade and Ukraine's pursuit of self-determination [Міжнародна торгівля та прагнення України до самовизначення]. *The World Economy*, 47(4), 1460–1477. DOI: <https://doi.org/10.1111/twec.13493>
4. Pomerlyan, E., Belitski, M., Orel, A., Bondarenko, A. (2026). Trade openness in economic performance: A comparative perspective of the world integration blocs [Відкритість торгівлі в економічній результативності: порівняльний аналіз світових інтеграційних блоків]. *Eurasian Economic Review*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40822-025-00363-6>
5. Schnabl, G. (2008). Exchange rate volatility and growth in small open economies at the EMU periphery [Волатильність обмінного

- курсу та економічне зростання у малих відкритих економіках на периферії ЄВР]. *Economic Systems*, 32(1), 70-91. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2007.06.006>
6. Bublyk, M., Nashkera, M. (2025). Vplyv yevrointehratsiynykh protsesiv na zminu tovarnoi struktury eksportu y importu Ukrainy v umovakh viiskovoi ahresii [Impact of European integration processes on the change in the commodity structure of Ukraine's exports and imports in the conditions of military aggression]. *Economic Analysis*, 35(3), 349-360. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.03.349>
7. Harasymliuk, M., Olekh, K. (2025). Suchasnyi stan ta rozvytok zovnishnoi torhivli Ukrainy z YeS [Current state and development of Ukraine's foreign trade with the European Union]. *Economics and Region*, 4(99), 40-48. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4\(99\).4154](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4154)
8. Didenko, I., Yefimenko, A. (2023). Otsinka intehrального pokaznyka makroekonomichnoi stabilnosti [Assessment of the integral indicator of macroeconomic stability]. *Economics and Law*, 68(1), 84-92. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.01.084>
9. Yefimenko, A., Neiman, Y. (2024). Otsinka indykatoriv makroekonomichnoi stabilnosti: yevropeyskyi keis [Assessment of macroeconomic stability indicators: European case]. *Modern Economics*, 45, 33-40. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V45\(2024\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V45(2024)-05)
10. Krasota, O. (2024). Model of a strategy for the national economy macroeconomic stabilization based on social inclusion [Модель стратегії макроекономічної стабілізації національної економіки на основі соціальної інклюзії]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 224(1), 45-54. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2024/224-1/6>
11. Lyzun, M., Vitališová, K., Borseková, K. (2024). Transformation of trade flows between the EU and Ukraine in the conditions of increasing security risks [Трансформація торговельних потоків між ЄС та Україною в умовах зростання безпекових ризиків]. *Journal of European Economy*, 23(2), 289-305. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.02.289>
12. Maltsev, O., Shaulska, L., Stepura, T. (2023). Makroekonomichna stabilnist Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Macroeconomic stability of Ukraine under the conditions of martial state]. *Theoretical and Applied Issues of Economics*, 47. DOI: <https://doi.org/10.17721/tape.2023.47.12>
13. Pozovna, I., Arkhireiska, N., Panaseiko, I., Panaseiko, S., Serdiukov, K., Yefimenko, A. (2024). Otsinka zviazku rivnia kapitalizatsii bankiv ta makroekonomichnoi stabilnosti krainy [Assessment of the relationship between the level of bank capitalization and macroeconomic stability of the country]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(54), 9-22. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4304>
14. Prytula, Kh., Kyryk, I. (2023). Otsinka struktury ta dynamiky zovnishnoi torhivli Ukrainy z krainamy YeS [Assessment of the structure and dynamics of Ukraine's foreign trade with EU countries]. *Economy and Society*, 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-60>
15. Shnyrkov, O., Chuhaev, O. (2023). Ekonomichna intehratsiia Ukrainy do YeS v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny [Economic integration of Ukraine into the EU in the context of the Russian-Ukrainian war]. *Journal of European Economy*, 22(1), 49-68. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2023.01.048>